

18 ינואר 2005

MAB כללי 41

פעילות וועדת האדם והביוספרה בישראל:

סיכום ביניים

נכתב על ידי פרופ' תמר דיין

מטרת התוכנית

מטרת תוכנית האדם והביוספרה של אונסקו היא לקדם את שימור הביוספרה ופיתוח בר-קיימא. אחת הדרכים המרכזיות לקידום הנושא היא באמצעות הקמת רשת עולמית של שמורות ביוספריות. שמורות אלו הם מרחבים משולבים המורכבים מאזורי גלעין שמורים סטטוטורית וכן מאזורי חייץ ואזורי מעבר. המרחבים מנוהלים על ידי מנהלת משותפת בה מיוצגים התושבים ושאר בעלי העניין שמקבלים על עצמם לקיים עקרונות פיתוח בר-קיימא. במרחבים אלו חייבים להתקיים תהליכים חינוכיים וכן מחקר וניטור לקידום פיתוח בר קיימא. בשנים האחרונות הדגש הוא על המרכיב האנושי במרחבים הביוספריים ועל דרכים הנובעים משותפות של הסביבה ורצון התושבים.

ועדות לאומיות

בעולם קיימים מודלים שונים לוועדות לאומיות, הרכבן ובסיס פעולתן ; במזרח אירופה מדובר בוועדות מדעיות הפועלות למעשה מתוך האקדמיות הלאומיות. במדינות אחרות המודלים שונים, הריכוז בחלקו על ידי משרדי ממשלה והפעילות כוללת בדרך כלל אנשי ממשק, נציגי משרדי ממשלה ומדענים. באחת ממדינות אירופה פועלות במקביל שתי וועדות ; אחת של מדענים ואחת של גופים ממשלתיים. המשותף למרבית וועדות האדם והביוספרה בעולם, על פי מנהל התוכנית היוצא ד"ר פיטר ברידג'וטר הוא שהן אינן פעילות כלל. מאליו יובן כי הוועדות הפעילות באופן האפקטיבי ביותר הן אלו שיש להן מרכז ייעודי ומקצועי הפועל בשכר וכן תקציב פעולות.

הוועדה הלאומית בישראל

בישראל הוועדה הלאומית של תוכנית האדם והביוספרה היא אחת מוועדות המדע של אונסקו ועל כן מינוי יו"ר הוועדה וחבריה הוא בהמלצת משרד המדע. בעבר הוועדה כללה מדענים ממוסדות להשכלה גבוהה בלבד. הוועדה הנוכחית רחבה ומתרחבת (עם התקדמות הפעילות) וכוללת מדענים, ארגוני שמירת טבע ממשלתיים ולא ממשלתיים ונציגי משרדי ממשלה. זוהי וועדה צומחת ועם התקדמות הפעילות ראוי לחשוב על הרחבת הוועדה לתחומים ולארגונים נוספים.

הוועדה עסקה עד כה בשני ערוצים מקבילים :

☒ קידום המרחבים הביוספריים בישראל (המוכרים והמתוכננים).

☒ קידום נושא המגוון הביולוגי ופיתוח בר-קיימא בישראל.

גופים מיוצגים וחברי הוועדה

- ☒ הוועד הישראלי לאונסקו – מר דני בר-אלי וד"ר אליעזר פרנקנברג.
- ☒ משרד המדע – ד"ר חוסאם מסאלחה (ד"ר מרים ולדמן עד פרישתה).
- ☒ המשרד לאיכות הסביבה – מר מנחם זלוצקי (עו"ד בינה בר-און עד עזיבתה את המשרד).
- ☒ החברה הממשלתית לתיירות – הגב' נירה פרץ.
- ☒ משרד הפנים- מנהל תכנון (מצטרף בקרוב).
- ☒ הקרן הקיימת לישראל – מר גרשון אבני ומר שלמה ברנד.
- ☒ רשות הטבע והגנים – ד"ר יהושע שקדי, פרופ' אלי זמסקי.
- ☒ החברה להגנת הטבע – מר רמי לרנר (מר מיקי ליפשיץ עד פרישתו).
- ☒ אוניברסיטת תל אביב – פרופ' תמר דיין (יו"ר) וד"ר יעל גבריאלי.
- ☒ האוניברסיטה העברית – פרופ' רונן קדמון.
- ☒ אוניברסיטת בן גוריון – פרופ' משה שחק.
- ☒ מכון וולקני – ד"ר אבי פרבולוצקי.
- ☒ IUCN - מר יואב שגיא.

חברי הוועדה פעילים כולם בשימור המגוון הביולוגי בישראל כנציגי ארגוניהם השונים באמצעות מחקר, ממשק, חינוך, השתתפות בוועדות ובפורומים שונים ועשייה ציבורית מגוונת. פעילות זו רבה ונרחבת ביותר. דו"ח זה מתייחס אך ורק לפעילות שהתקיימה במסגרת הוועדה ובכלל זה פעילות שקיום הוועדה תרם לה ישירות או שנעשתה במסגרת המרחבים הביוספריים הקיים והמתוכננים וברוחם. למותר לציין כי אם כל פעילות החברים בנושא הביוספרה ושימורה הייתה מתבצעת בהקשר לפעילות הוועדה, ובכלל זה פעילויות

משותפות לכמה מן הארגונים הרשומים לעיל, כי אז הייתה נפרשת יריעה רחבה פי כמה. תפישת הוועדה הייתה עד כה להשתמש בה כפלטפורמה למינוף נושאים שאינם זוכים לטיפול מספק באמצעות הארגונים הקיימים והקשורים לרוח התוכנית ולמרחבים הביוספריים הקיים והמתוכננים. אין ספק שאם חברי הוועדה ירצו להרחיב את השימוש בוועדה כפלטפורמה לעשייתם הקשורה בנושאים שברוח תוכנית האדם והביוספירה, הדבר יתרום לנראות הוועדה. בנוסף, יש לדון בשאלה אלו נושאים אחרים ראויים להיות מטופלים בוועדה. במיוחד נכון הדבר כאשר מדובר בפעילות המשותפת ליותר מגורם אחד מן המיוצגים בוועדה והרלבנטית לעשייה בתחום.

ריכוז הוועדה

עד עתה, רוכזה הוועדה ע"י מזכ"ל הוועד הישראלי לאונסקו. כיום מובע רצון מטעם משרד המדע לרכז את הוועדה.

מזכירות

הוועדה מקבלת סיוע לוגיסטי, תקציבי ומינהלי מהוועד הישראלי לאונסקו. בשנתיים האחרונות סייע בתיאומים, עד לסגירתו, המכון לחקר שמירת הטבע. נחוץ למצוא פתרון מזכירות הולם לפעילות הוועדה.

תקציב פעולות

פעולות הוועדה נסמכות על תקציבים שמגייס הוועד הישראלי לאונסקו וכן שותפות ("תרומה בעין") של גופים המיוצגים בוועדה.

שמורות ביוספריות בישראל

תמונת המצב של השמורות הביוספריות בישראל היא כדלהלן:

☒ פארק הכרמל – שמורה ביוספרית מוכרת על ידי אונסקו אך אינה מתפקדת

כראוי בהעדר מנהלת מתאמת המייצגת את כל בעלי העניין.

☒ פארק רמת מנשה – יוזמה של המועצה האזורית מגידו ושל קק"ל להפוך את

פארק רמת מנשה למרחב ביוספרי. קיימת מנהלת משותפת פעילה ביותר

ומעורבות ציבור מרשימה הכוללת את המועצה האזורית וכן עמותות

הפעילות במרחב.

☒ שפלת יהודה – קיים תכנון מרחב ביוספרי מקצועי ומרשים אך עד כה

מעורבות התושבים הייתה מעטה וכך גם התלהבות המועצות האזוריות.

כיום מתחיל שינוי בתפישה זו.

בנוסף קיימים גישושים מצד מועצות אזוריות אחרות.

קשרים בינלאומיים

☒ בשלהי קיץ 2003 התקיים ביקור בישראל של שני מדענים חברי וועדות

האדם והביוספרה, ד"ר דוריס פוקורני מגרמניה וד"ר רוברט טרנר מארה"ב.

המדענים זכו לאירוח משולב של וועדת האדם והביוספרה, הקרן הקיימת

לישראל, רשות הטבע והגנים והחברה להגנת הטבע, ארגונים החברים

בוועדה. הם סיירו בפארק הכרמל, השמורה הביוספרית המוכרזת של

ישראל וכן בפארק רמת מנשה ובאזור שפלת יהודה שם קיימות יוזמות

תכנון לשמורות ביוספריות. שיאו של הביקור היה ביום עיון באוניברסיטת

☒ תל אביב שכלל הרצאות של האורחים וכן סדנה סגורה למוזמנים בנושא שמורות ביוספריות.

☒ תמר דיין ייצגה את ישראל בכנס Biodiversity and Society באוניברסיטת קולומביה בארה"ב, בו הוצגו מודלים שונים של מרחבים ביוספריים ונדונו הדרכים בהם ניתן לשמר את הביוספרה בשילוב עם פעילות אדם.

☒ יעל גבריאלי הוזמנה על ידי מועצת אדם וביוספירה של אונסקו להשתתף בדיוני קבוצת המומחים המייעצת (CBD-UNESCO consultative working group of experts) בנושא החינוך והעלאת מודעות הציבור בנושא המגוון הביולוגי. המפגש התקיים בין התאריכים 5-7.11.2001 בבילבאו, ספרד. קבוצת המומחים דנה בפיתוח וביישום של היוזמה הגלובלית לחינוך ומודעות הציבור בנושא המגוון הביולוגי, בהסתמך על סעיף 13 של אמנת (CBD) וכהמשך הפעולה של סעיף V/17 שאומצו על ידי ההתכנסות החמישית של השותפים לאמנת המגוון הביולוגי. לקראת הכינוס השישי של שותפי אמנת המגוון הביולוגי.

☒ תמר דיין ייצגה את ישראל ב-MAB council בפריז (2002).

☒ בקיץ 2002 הוזמן והרצה של פרופ' דניאל סימברלוף מארה"ב במסגרת יום העיון בנושא המגוון הביולוגי באוניברסיטת תל אביב (מימון חלקי – תמר דיין).

☒ תמר דיין ייצגה את ישראל בכנס EUROMAB ברומא ב-2003. בכנס זה של האגף האירופי של תוכנית האדם והביוספרה (אליו שייכת ישראל) נערכו סדנאות רבות ושונות העוסקות בתפקוד מרחבים ביוספריים, בניטור, בסטוטוריקה, במותגים הקשורים במרחבים ביוספריים ועוד.

☒ יהושע שקדי ייצג את ישראל ב-MAB council בפריז (2004).

☒ יוזמה להזמנת פרופ' פול ארליך מארה"ב לבוא באביב-קיץ 2005 לביקור בארץ והרצאות בנושא המגוון הביולוגי (הביע הסכמתו, עובדים על תאום. מימון – תמר דיין).

פעילות חינוכית-ציבורית כללית

☒ קמפוס טבע, בתמיכת המשרד לאיכות הסביבה והוועד הישראלי לאונסק"ו וועדת אדם וביוספרה של אונסק"ו, הוציא לאור סדרה של 4 פוסטרים בנושא המגוון הביולוגי – בחורש הים התיכוני, בנחלי החוף, בחוף הים, בדיונות ובמצוקי הכורכר, ובעיר. הפוסטרים המעניקים מידע ומעוררים מודעות לנושא המגוון הביולוגי, מופצים למערכת החינוך.

☒ בקיץ 2003 התקיימה בקמפוס טבע, באוניברסיטת תל אביב, סדנה בנושא טבע וסביבה. את הסדנה ארגנו מר דניאל בר-אלי וד"ר יעל גבריאלי בשיתוף המזכירות הפדגוגית של משרד החינוך. הסדנה הייתה מיועדת למדענים ולמובילים במערכת החינוך, ומטרתה הייתה לעורר דיון בדרכים לשילוב

☒ נושא הטבע והסביבה כציר מרכזי בתחומי הדעת האלה: לימודי מדע וטכנולוגיה, ביולוגיה, מדעי החיים והחקלאות, מדעי הסביבה, גיאוגרפיה, לימודי ארץ ישראל, כימיה, חקלאות ומדעי כדור הארץ. בסיום הסדנה, פרופ' יעקב כ"ץ הנחה את הגב' נאוה סגן, ראש האגף לתוכניות לימודים

במשרד החינוך, להמשיך ולקדם את בחינת הנושא בתוכניות הלימודים.
משתתפי הסדנה הביעו רצון וצורך להמשיך קיום מהלך זה.

☒ קמפוס טבע כותב ומפיק מדריך למדריך הטבע בישראל (בסיוע ה-participation program של אונסקו). המדריך מעניק לקורא הבנה בסיסית בסוגיות באקולוגיה ושמירת טבע ומציע אמצעים להדרכת קהל בנושאים אלו. סיום העבודה צפוי בחודשים הקרובים.

כנסים וימי עיון

☒ בקיץ 2002 התקיים יום עיון בנושא המגוון הביולוגי באוניברסיטת תל אביב, בחסות וועדת האדם והביוספירה (בשיתוף עם רשות הטבע והגנים, החברה להגנת הטבע, המשרד לאיכות הסביבה וקמפוס טבע). יום עיון זה היווה פלטפורמה להחלטה על בניית תוכנית פעולה בנושא המגוון הביולוגי על ידי המשרד לאיכות הסביבה.

☒ בקיץ 2002 התקיימה סדנא בנושא מרחבים ביוספריים באוניברסיטת תל אביב בהשתתפות מדענים אורחים חברי MAB. התוכנית כללה הרצאות של האורחים חברי MAB לקהל הרחב ולאחר מכן סדנה סגורה בה השתתפו בעלי העניין השונים.

☒ בסתיו 2003 התקיים יום עיון לזכר פרופ' היינריך מנדלסון בנושא 'שטחים פתוחים: היבטים אקולוגיים, תכנוניים וחברתיים'. יום העיון אורגן על ידי קמפוס טבע, המחלקה לזואולוגיה והמכון לחקר שמירת הטבע מאוניברסיטת תל אביב בשיתוף החברה להגנת הטבע ומכון דש"א ורשות הטבע והגנים.

☒ יום עיון ברמת מנשה שאורגן ביוזמת שלמה ברנד לראשי מועצות וראשי יחידות לאיכות הסביבה במועצות. במסגרת זאת הוצגה תוכנית פארק רמת מנשה וניתנה הרצאה על המגוון הביולוגי ועל שמורות ביוספריות.

☒ באביב 2004 התקיים יום עיון בנושא המגוון הביולוגי באוניברסיטת תל אביב, בהמשך ליום העיון הקודם. במסגרת יום העיון הוצגה ההתקדמות בתוכנית הפעולה בנושא המגוון הביולוגי על ידי הקבוצות השונות המעורבות. בנוסף, התקיים מושב בנושא החינוך למגוון ביולוגי.

☒ ייזום סמינר בת-שבע דה-רוטשילד בנושא ייעור ויער בהובלה של אבי פרבולוצקי ותמר דיין ובשותפות המוסדות המדעיים השונים, קק"ל, הרט"ג והחל"ט. נכתב נייר עמדה משותף להגשת תוכנית הסמינר ועתה יש צורך לקדם את ההגשה.

☒ בפגישה של דני בר-אלי ותמר דיין עם ראש מנהל התכנון הוחלט ליזום סדנא משותפת בנושא מרחבים ביוספריים עם מנהל התכנון. אנו מחכים עתה להצטרפות נציג מנהל התכנון לוועדה בכדי לקדם את הנושא.

☒ תמר דיין ובינה בר-און נפגשו עם מנכ"ל הרבנות הראשית בכדי לקדם סדנא משותפת עם הרבנות הראשית בנושא פיתוח בר-קיימא. היוזמה התקבלה בברכה אך נתקעה בשלב זה ומחכה ליוזמת חברי הוועדה.

תוכנית פעולה בנושא המגוון הביולוגי

☒ תוכנית הפעולה בנושא המגוון הביולוגי בישראל היא פרי יוזמה של וועדת האדם והביוספרה שאומצה על ידי המשרד לאיכות הסביבה. באביב 2003 התכנסה ישיבה בה חולקה העבודה על תוכנית הפעולה בנושא המגוון הביולוגי, בה פעילים חברי הוועדה הבאים:

- מרכז תוכנית הפעולה – מנחם זלוצקי.
- ממשק ושמירת טבע – אבי פרבולוצקי ויהושע שקדי.
- חינוך ומודעות הציבור – יעל גבריאלי.
- מחקר וניטור – רונן קדמון ותמר דיון.
- קשרי חוץ ואמנות – אליעזר פרנקנברג.

העלאת מודעות ציבורית

בנוסף להרצאות, ימי עיון ופרסומים, נערכות פגישות בנושא המרחבים הביוספריים עם גורמים רבים ובכלל זה מנכ"לי משרדי ממשלה.

העלאת מודעות במועצות אזוריות

☒ במסגרת העלאת המודעות ועידוד התוכנית, התקיימו פגישות עם אנשי :

- מועצה אזורית מגילות.
- מועצה אזורית תמר.
- מועצה אזורית משגב.
- מועצה אזורית דרום הערבה.
- מועצה אזורית יואב.
- מועצה אזורית מגידו.

פרסומים

☒ ביוזמת נירה פרץ, סמנכ"ל כספים בחברה הממשלתית לתיירות, חברת וועדת האדם והביוספרה, הוזמנה עבודה אצל ד"ר יואל מנספלד מאוניברסיטת חיפה בנושא פוטנציאל התיירות בשמורות ביוספריות, בכדי שתשמש נייר עבודה לנושא זה בוועדה וכן ביוזמות אזוריות.

☒ ביוזמת הוועד הישראלי לאונסקו הוזמנה עבודה אצל הגב' אסתר לחמן על שמורות ביוספריות בעולם, שתהווה נייר רקע לעבודת הוועדה בישראל וכן ליוזמות אזוריות, גופי תכנון וכיו"ב.

☒ ביוזמת הוועד הישראלי לאונסקו ניתנה תמיכה להדפסת עבודתו של חבר הוועדה יהושע שקדי בנושא מסדרונות אקולוגיים בישראל.

הרצאות על תוכנית האדם והביוספרה

☒ כנס תיירות בגני התערוכה בתל אביב שאורגן על ידי חברת הוועדה נירה פרץ.

☒ סמינר החוג לתיירות באוניברסיטת חיפה.

☒ סיום קורס מדריכי חל"ט.

☒ עין חרוד איחוד.

בנוסף חברים שונים של הוועדה מרצים לעתים מזומנות בפורומים שונים על נושאים הכרוכים בשימור המגוון הביולוגי.

פעילות בנושא רמת מנשה כמרחב ביוספרי

היוזמה הדינמית ביותר והמבטיחה ביותר בשנים האחרונות היא קידומו של פארק רמת מנשה כמרחב ביוספרי. התקווה היא כי מרחב זה יהווה דוגמא ודגל למועצות אזוריות אחרות ואכן תקווה זו החלה להתממש כבר כיום הן במרחב הקרוב והן באזורים אחרים בארץ.

פעילות הוועדה הקשורה במרחב רמת מנשה:

☒ ליווי שוטף של הוועדה לקידום פארק רמת מנשה כמרחב ביוספרי.

☒ עבודה עצומה של מנהלת הפארק בה מיוצגים הארגונים השונים החברים בוועדת האדם והביוספירה הכוללת; תכנון, ממשק, חינוך, פעילות עם הציבור ועם בעלי העניין, קידום ושימור פיזי של המרחב, איסוף המידע על מחקרי רמת מנשה, עבודה מול מועצות אזוריות שכנות ועוד. הוועד הישראלי לאונסקו יוזם כעת תיעוד של התהליך שיהווה מודל להקמת מרחב ביוספרי.

☒ אישור תוכנית פארק רמת מנשה במוסדות התכנון, לה קדמו תאום וקישור עם גופים שונים החברים בוועדה.

☒ ביקור בישראל של ד"ר דוריס פוקורני מגרמניה וד"ר רוברט טרנר מארה"ב בפארק רמת מנשה והערכת העבודה שם. בעקבות הביקור הועבר דו"ח לתוכנית האדם והביוספירה של אונסקו.

☒ קידום תהליכי האישור של המרחב באמצעות מילוי טפסי אונסקו. בסתיו 2004 התקיימה פגישה בנושא זה של חברי הוועדה שלמה ברנד, אליעזר פרנקנברג ותמר דיין, וכן חנה לבנה, לעבור יחד על הטפסים ולחדד את התהליך.

☒ הצטרפות תמר דיין לוועד המנהל של עמותת לוטם המקיימת פעילות חינוכית לאוכלוסיות עם מגבלות בעמק השלום.

☒ ביקור של לירון שפירא מן "הירוקים של מגידו" אצל רוב טרנר בטנסי, בעקבות ביקורו של ד"ר טרנר בישראל לייעץ בנושא המרחבים הביוספריים.

☒ עידוד פעילות מחקר וניטור ברמת מנשה על ידי פגישות, ביקורים ותאומים עם הארגונים :

- החוג לתיירות באוניברסיטת חיפה.
- הפקולטה למדעי החברה, אוניברסיטת חיפה.
- סמינר אורנים.
- מכון וייצמן למדע.
- הפקולטה לחקלאות של האוניברסיטה העברית.
- אוניברסיטת תל אביב.

☒ תאום, סיוע ופניות לגופים ממשלתיים :

- רשות העתיקות (בנושא אתרים במרחב).
- משרד איכות הסביבה (בנושא אס"פ).
- משרד הבריאות (בנושא מאגר גלעד).

- משרד הפנים (בנושא איחוד רשויות).

- אגף התכנון של צה"ל (בנושא שטח האש).

☒ הגשת תצהיר לבג"צ בנושא קטע 18 של חוצה ישראל.

שפלת יהודה

באזור זה קיימת מזה מספר שנים תוכנית מקצועית ומפורטת למרחב ביוספרי שלא התקדמה בגלל העדר שיתוף פעולה אזורי ומעורבות הציבור. כיום ישנה התעוררות מחודשת במרחב זה.

פעילות הוועדה הקשורה במרחב שפלת יהודה:

☒ תוכנית המרחב הביוספרי בשפלת יהודה הוצגה בפני ועדת האדם והביוספרה וזכתה לברכת הוועדה. הוחלט ללוות את התקדמות התוכנית.

☒ ביקור בישראל של ד"ר דוריס פוקורני מגרמניה וד"ר רוברט טרנר מארה"ב במרחב שפלת יהודה והערכת העבודה שם. בעקבות הביקור הופק דו"ח לתוכנית האדם והביוספרה של אונסקו.

☒ במהלך השנים האחרונות תמר דיין יזמה מחקר על דגמי מגוון ביולוגי בשפלת יהודה בשטחים טבעיים, בשטחי חקלאות ובשטחי יער נטע אדם כדי להעריך את ההשפעה של טיפוס ממשק שונים על שימור המגוון הביולוגי בסביבת האדם. מטרת המחקר לסייע בהבנת הליכי תכנון וממשק על הביוספרה (ארבעה תלמידי מחקר: יעל מנדליק, טל לבנוני, אודי קולומבוס, אורנית הל).

☒ בשנת 2002 הוקמה תחנת LTER בשפלת יהודה על ידי חברי הוועדה משה שחק, יהושע שקדי ואבי פרבולוצקי. תחנה זו היא חולייה ברצף של תחנות מחקר אקולוגי ארוך טווח שהתפתחו בארץ בשנים אלו וחלק מרשת עולמית

☒ של תחנות מחקר אקולוגי ארוך טווח ותהווה בסיס מחקרי חשוב לקידום המחקר והניטור במרחב הביוספרי המתוכנן.

☒ תוכנית המרחב הביוספרי הוצגה במנהל התכנון על ידי אלי שטרן וזכתה להדים חיוביים ביותר. התקבלה המלצה לשלב אותה בשיקולים תכנוניים אזוריים ולהעלות את נושא המרחבים הביוספריים לדיון במנהל התכנון. תמר דיין הציגה בקצרה באותה ישיבה את מטרות תוכנית האדם והביוספירה.

☒ החברה להגנת הטבע גייסה בשנת 2003 סכום כסף מקרן שלי שאפשר תחילת פעילות קהילתית באזור שפלת יהודה עם התושבים כהכנה להפיכת האזור למרחב ביוספרי. הוקמה וועדת היגוי לפעילות "קול סביבתי במרחב שפלת יהודה" ובה חברים מספר חברי וועדת האדם והביוספירה (יהושע שקדי, תמר דיין, דני בר-אלי, גרשון אבני ומנחם זלוצקי).

☒ אורית סקוטלסקי שהובילה את המהלך לעיל מעוניינת עתה לעשות עבודת דוקטורט בהנחיית תמר דיין וערן פייטלסון, שתעסוק בפיתוח מדיניות המעודדת חקלאות תומכת מגוון ביולוגי ובחינתה במודל של המרחב הביוספרי המתוכנן בשפלת יהודה. הוגשה בקשה למימון לקרן נקודת ח"ן.

☒ פעילות רבה בהובלת קק"ל במסגרת פארק בריטניה לפיתוח מודל ליערנות בת-קיימא ובמסגרתו פעילות מחקרית וחינוכית וייזום ימי עיון.

✕ בסתיו 2004 דיון בוועדה בהשתתפות ראש המועצה האזורית יואב מר רני טריינין שהביע את רצונו להתקדם בנושא המרחב הביוספרי בשפלת יהודה. סוכם על תמיכה של הוועד הישראלי לאונסקו והוגשה בקשת תמיכה ממשרד המדע להמשך הפעילות. קק"ל הביעה נכונות להמשיך במעורבות ולגייס ערוצי תמיכה נוספים.

✕ בעקבות ישיבת הוועדה בסתיו 2004 הוועדה פנתה לשר הביטחון וראש מנהל התכנון בהתנגדות להקמת היאחזות הנח"ל במרשם.

✕ בישיבת הוועדה הציע אלי שטרן להכין תוכנית היתכנות למרחבים ביוספריים בישראל, יוזמה בה תומך המשרד לאיכות הסביבה.

פארק הכרמל

פארק הכרמל הוא המרחב הביוספרי היחיד המוכר בישראל על ידי תוכנית האדם והביוספירה העולמית של אונסקו. יחד עם זאת פעילות הוועדה לא התמקדה במרחב זה. מחד גיסא, פארק הכרמל מורכב ברובו מאזורים מוגנים סטטוטורית ומאידך גיסא, למרות היוזמה הברוכה והתכנון הרציני, הפארק מעולם לא פעל כמרחב ביוספרי של ממש. קיימות יוזמות שונות הכרוכות בפארק להן שותפים ארגונים המיוצגים בוועדה וכן ארגונים אחרים (למשל, מדעני הטכניון היו מעורבים בקביעת גבולות היישובים הדרוזיים בכרמל) אולם הן לא נותחו, נדונו או הסתייעו בעבודת הוועדה, בין היתר משום שהוועדה סברה כי קידום האזור השכן, פארק רמת מנשה, יוכל לסייע ולהוות מנוף בקידום פארק הכרמל. נראה אכן כי היום בשלו לכך התנאים.